

M a r t i n P e t r o

H L A V N Ý
H R D I N A

Ljndeni

Hlavný hrdina

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Martin Petro

Hlavný hrdina – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

H L A V N Ý
H R D I N A

M a r t i n P e t r o

H L A V N Ý
H R D I N A

Ljndeni

Venujem Tebe, drahý čitateľ, nech už si ktokoľvek.
Zadrž dych, ponor sa pod hladinu nasledujúcich strán
a pokús sa neutopiť. Držím palce.

*„Na písání nič nie je.
Len si sadneš za písací stroj a krvácaš.“*

Ernest Hemingway

Valter oddychuje v svojom starom zodratom kresle. Ruky má položené na operadlách a rozmyšľa o všetkom a o ničom súčasne – to je taká jeho špecialita. Na kolenách má položené niečo, čo považuje za poklad: zväzok zapísaných papierov. Hladí tie strany. Ako domáceho miláčika. Na praskajúcej platni popritom počúva Vivaldiho *Štyri ročné obdobia*. Hlasitosť má nastavenú na minimum, na prah počuteľnosti. Majstrovstvo slávneho génia jemne kľže po absolútnom tichu. Práve vrcholí najlepšia pasáž.

Zima.

Zatvára oči a ukazovák mu tancujúc poskakuje v tme. Obdivuje tvorca za to, ako dokázal poukladať jednotlivé tóny. Perfektný výber, precízne poradie, skvostný výsledok. Valter sa o niečo podobné snaží celý život, ibaže so slovami, ktoré spája do príbehov. Zápasí s nimi, naháňa večne unikajúcu dokonalosť. Je totiž fanatik, písaním je fascinovaný. Má to remeslo vrastené do kostnej drene, aj keď mu doteraz prinášalo najmä trápenie. No dnes sa zdá, že svojich démonov konečne pokoril. Musel, keď takto spokojný hladí svoje posledné dielo, tie nádherné hladké strany.

Vtom zazvoní telefón. Nečakane, po veľmi dlhej dobe. Valter sa strhne, akoby ten ostrý mechanický zvuk bol hrot kopije. Odloží

rukopis a otočí hlavu cez rameno. Strieborný ciferník, masívne čierne slúchadlo a dlhá kučeravá šnúra. Leží na drevenom stolíku pri vchodových dverách.

Cfn, cfn... cfn, cfn...

Valter už skoro zabudol, aký mučivý je to zvuk. „Čuší!“ zasyčí. „Zavri si hubu!“ Krčí prsty na nohách, zahryzne si do pery, neostrihanými nechtami si ryje do dlaní. Ruky pritlačené na uši nepomáhajú – to už vie. Trvá večnosť, kým prestane zvonieť. Ticho, ktoré Valtera obklopi, je úžasné. Rebrá sa mu rozťahnu a on sa zhlboka nadýchne. *Ách*, akoby vyšiel zo zadymenej miestnosti. Vráti ihlu gramofónu na platňu a opäť uniká ďaleko od starostí – do sveta, kde by chcel každý zostarnúť. Jeho chvíľa je však krátka.

Cfn, cfn... cfn, cfn...

Jeden z dlhých zanedbaných nechtov zlomí o operadlo. Peru si prehryzne do krvi. Napokon zoskupí sily a došuchce sa k telefónu.

Zdvihne.

„Je čas,“ oznamuje známy hlas.

Je príšerne chrapľavý. Akoby to hrdlo, z ktorého vychádza, bolo plné štrku. Valter ten hlas neznáša od úplného začiatku. Tentoraz neodpovedá.

Púšťa slúchadlo z rúk a to zarinčí na podlahe. Po celej chodbe sa rozletia kúsky čierneho plastu. Nevadí, už ten prístroj nebude potrebovať.

Pozrie sa do zrkadla. Šikmá prasklina tam predeľuje dáku vychudnutú, životom ošľahanú tvár. Valter k nej potichu prehovorí. Vysloví repliku hlavného hrdinu a zo zrkadla sa vytratí.

Drahí Bratia, drahé Sestry, krajania,

*za celú farnosť Vám **ďakujem**, že ste prišli v takom hojnom počte, aj keď sme sa zobudili do chladnej nedele. Budem dnes asi obzvlášť prísny, no tiež osobný, priamočiary a **rezolútny**, pretože – už ma to neboví. Som smutný, som znechutený. Každé ráno z okna našej fary sledujem, ako sa slnko vyberá po oblohe tou najkratšou trasou. Nad našou malou krajinou chce stráviť iba nevyhnutný čas. Nemá chuť svietiť na tieto **beznádejné** končiny, rozpadnuté mestá a sivé ulice. No môžeme sa mu čudovať? **Dopriali sme pliage živnú pôdu** – a toto tu (ukáže na dve konkrétne lavice) je výsledok. Naša zem ustúpila pred vyslancami zla, pred ambasádormi samotného **inferna**. (Kričí.) Stratila svoju vieru, tvár a teraz prichádza aj o svoju budúcnosť.*

*Už to niekto musí vysloviť nahlas: táto krajina – a najmä toto mesto – **nie je** v poriadku! Je červavé, skazené, hnijúce! Je to **semenište hnu-su**, napísal by básnik, keby tu nejaký žil. Je to páchnuca mŕtvola krysy, otráveného potkana, ktorá sa rozkladá na podlahe rovno pred našimi očami. My ju prekračujeme a odvraciamе od nej zrak, pretože sme **slabí** – pretože sa bojíme zasiahnuť. **Naša viera je na smiech**. Revolú-*

cia mala priniesť renesanciu slobody. No teraz s nami zametajú tí, čo sa po nej chopili koryta. (Opäť ukáže na konkrétne lavice.)

*Toto miesto **umiera** a táto kázeň je jeho **posmrtný krč**. Svoj večný trest však nebude trpieť osamotené, budeme ho trpieť spolu s ním. Pretože **MY** sme ho dovedli do záhuby. To **MY** sme dopustili, aby sa to udia-
lo. **Nechali sme poskokov hriechu šíriť peklo na zemi**. Nechali sme zloduchov živiť zlo. Všetci viete, o kom hovorím. Tie červy nájdeme aj tu, v tomto posvätenom chráme. **Sedia medzi vami** a zabávajú sa na tom, že nikto nenájde odvahu, aby sa im čo i len pozrel do očí. Som z tejto zbabelosti zhnusený. Stratili sme morálny kompas, stratili sme vieru, charakter svojich predkov. Sme preto rovnako zodpovední za nákazu, ktorá nás táhá ku dnu, k tomu neodvratnému, no zaslúženému zatrateniu.*

*Možno sa čudujete, prečo tu stojím a rozprávam tieto slová s úsmevom, akoby sa malo zajtra vyjasniť. Usmievam sa, pretože viem, že toto všetko sa už čoskoro spočíta. Keď sa bude na poslednom súde platiť účet, nikto pred ním neujde, **NIKTO**, počuješ ma? Viem, že ma počuješ, pretože tvoje uši sú všade. Možno si myslíš, že si nedotknuteľný, no z toho omylu sa už čoskoro zobudíš a nakoniec **za všetko zaplatíš!***

(Úryvky z poslednej kázne otca Emanuela, dva dni pred tým, ako mu maskovaní muži pod oltárom jeho kostola vyrezali jazyk a prinútili ho zhltnúť vlastné zuby.)

Č a s ť p r v á

PÁN SPISOVATEL

„Valter, prvá veta musí byť kladivo, ktorým ma ovalíš, aby som bol tvoj zajatec až do konca – a možno ešte dlhšie,“ povedal mi raz starý otec.

„A čo keby bola prvá veta tá, ktorú si práve povedal?“ napadlo mojej detskej mysli.

„Zasa si nič nepochopil,“ odpovedal a zabuchol za sebou pracovňu.

* * *

Všetko Ti vyrozprávam, drahý čitateľ, nech už si ktokoľvek. Chcel som na to ísť pekne poporiadku, no niekedy túto možnosť autor nedostane. Uvidíš sám. Tento príbeh sa začal koncom. Plynie od okamihu, keď som dal počas jednej špeciálnej zimy poslednú bodku za poslednou vetou.

Vyšla mi kniha, ktorá sa – áno – celkom vydarila. Vyhrala Zlaté brčko, kategóriu debut roka, v našich končinách prestížne ocenenie. Aspoň v tom čase. Trafil som desiatku hneď prvým výstrelom. Keď knihe vzápätí venovala celú dvojstranu slávna Judita Muková-Klempmanová, pozornosť sa na mňa začala valiť ako voda

z prasknutých stúpačiek. Jej článok *Fenomén spod Tatier* bol akoby ďalšia, samostatná cena.

Najrešpektovanejšia, no hlavne najprísnejšia československá kritička nevenovala dve strany jednému autorovi viac ako pätnásť rokov. Podľa jej názoru šlo o najlepšiu povojnovú román. Podľa nej mal zbúrať hranice žánrov. Nedal sa zaradiť do žiadnej poličky – pretože vytvoril svoju vlastnú. Tento moment roztrhol bublinu, v ktorej som dovtedy existoval. Už nebolo nič také ako predtým.

Sláva prišla expresne a bez zaklopania. Do postele som si líhal ako nikto, ako človek milión, ktorého by na ulici prekročili. Ráno som vstával ako bestsellerový autor, ako *pán Spisovateľ*, ktorý si môže vyberať, do akých otvorených dvier vstúpi a komu venuje čas. Život má zmysel pre humor.

Knihy sa naozaj podarila. Nebudem preháňať, ak napíšem, že sa z mojej hlavnej postavy stal ľudový hrdina. Nový symbol sily. Každý muž, ktorý príbeh čítal, chcel takého chlapa „nájsť v sebe“. A vlastne aj každá čitateľka, akurát doslova. Ľudí som inšpiroval. Revolúcia bola na dohľad. Vravelo sa, že som svojou troškou prispel k povaleniu starého režimu. Dobré sa to počúvalo.

Listy od priaznivcov mi chodili v hŕbach. Boli plné nadšenia, uznania, vďaky. Stačilo zopár stoviek strán, do ktorých som zhmotnil nápady najdivokejších kútov fantázie, a davy ma zbožňovali. Spoznali moje meno a – čo je dôležitejšie – zapamätali si ho. Bol som presvedčený, že som zvíťazil, že som dobyl život, že *o tomto* to všetko je. V tomto období by ma nik nedokázal presvedčiť o opaku.

Nebudem veľmi preháňať, keď uvediem, že sa zrodil kult. Náboženstvo. A moji fanúšikovia žiadali ďalšie *slovo páno*. Knihu zhltli a s jedlom narástla chuť. Chceli – nie – vyslovene sa dožadovať pokračovania. Zároveň sa snažili doprosiť k vysvetleniu môjho otvoreného konca. Bombardovali ma svojimi interpretáciami. Každý sa na záver pozeral z vlastnej perspektívy. Niektorí

rozoberali na súčiastky význam každej vety, špekulovali, čo mohlo znamenať také, onaké slovo. Ibaže nikto netrafil klinec po hlavičke. Nik ten príbeh nerozlúštil, aj preto ma korešpondencia veľmi rýchlo omrzela.

Ani raz som neodpísal.

Keď kniha zažiarila, všetko sa zmenilo. Okrem slávy dorazili aj lóve. Potom sa preložila do ďalších jazykov – češtiny, nemčiny, maďarčiny, poľštiny – a korún bolo odrazu toľko, že som nestíhal počítať. Väčšinu času som ani netušil, aký som vlastne bohatý. Čo som jeden večer minul, na druhý deň zarobili tantiémy. V zadnom vrecku nechutne drahých nohavíc som nosil vypasenuú peňaženku a patrične si to užíval. Že peniaze zmenia myslenie a charakter, je prvotriedne kliše, ktorému sa môžete chechtať, kým vám nevstúpi do života. Potom vás peniaze, najmä tie rýchlo nadobudnuté, stiahnu pod hladinu. Neľútostne a drasticky – presne ako mňa. Je to neriešiteľný hlavolam. Aj keby mi dali druhú šancu, tak by som ten súboj znovu prehral.

Na písanie som v týchto zlatých časoch nemyslel. Bol som príliš zanepřázdneny žitím života. Plné dúšky, všetko teraz a hneď. Ďalšie zimy ma hrialo vedomie, že sa nemusím ísť za ničím pretrhnúť. Nemíňal som mimoriadne, skôr plynulo, pravidelne a nerozumne. Riadil som sa heslom *carpe diem*.

Peniaze urobili to, čo najlepšie vedia – rozkotúľali sa. Doplatili na moje radovánky, najmä na moju bezbrehú lásku k whisky. Občas niečo padlo na látky podvratného charakteru či na hazard. A áno, isteže, zopár stoviek týždenne sa mi úmyselne vyšmyklo a stratilo v ženských výstrihoch. Keď mi nestačilo, ako sa boky nejakej krásavice krútili na pódiu, a chcel som ich vrtkosť okúsiť na vlastnej koži, musel som priplatiť. Pokúšal som sa využiť spisovateľskú popularitu, ale v týchto kruhoch moje meno nefungovalo. Nemalo takú váhu, aby sťahovalo nohavičky .

V tej dobe som si myslel, že žijem vlastný sen. Mohol som sa mylíť viac? Boli to zlaté časy, to rozhodne, no nie životným štýlom, ktorý som predvádzal. Úspech je vrtkavý, majetky tiež. Napokon všetko spáli metabolizmus, prefiltruje pečeň, nakoniec sa aj ženská skôr či neskôr oblečie a nahodí zdvorilý úsmev, ktorým naznačí, že to divadlo je na konci. A človek je opäť o niečo chudobnejší, hoci si nahaňuje drahé nohavice. Je chudobnejší ako bytosť. Na dne prázdneho pohára, na špinavých obliečkach v hotelovej izbe, na pokrčenej dvacke, ktorú som hádzal po slovensky nehovoriacemu taxikárovi – presne tam by som našiel posledné zvyšky sebaúcty. Po nočných eskapádach – za ktoré by sa nehanbil ani Charlie Bukowski v životnej forme – som sa domov vracal ako ešte väčší chudák. Ako mizantrop. Depresie a sebaúctosť vytlačili lásku k príbehom. Písací stroj som obchádzal oblúkom – a na ďalší deň ešte väčším.

Hanbil som sa prisadnúť si.

Peňaženka vychudla na kosť. Priestranný byt v centre som vymenil za túto „búdu pre psa“, do ktorej by sa mi žiadny pes nezmesčil. Mám ju zariadenú spartánsky, no nie preto, že som pravoverný asketik. Skrátka, tak to vyšlo. Najviac whisky som vydrúľal tamhľa – v zodratom kresle na kraji obývačky. Je to srdcová chlopňa môjho malého sveta, v ktorom som ostal sám, a snažím sa tváriť, že ma to netrápi. Aspoň pred tým zarasteným borcom v zrkadle, ktorého občas stretávam. Raz na mňa hľadí ľútostivo, inokedy vyčítavo. Stále mu opakujem, nech dá pokoj.

Akoby mi nerozumel.

Medzi týmito nemými stenami sa ponevierať v tom istom šedom svetri celé dni. Je to moja vlastná hanba, môj vlastný trest. Je to zároveň *moja vec*. Našťastie, hanbiť sa (okrem seba) nemám pred kým. Som jedináčik, ktorého odchovali starí rodičia. Otec sa prepil do hrobu v tridsiatich štyroch a matka, tá nemala silu viacej pokračovať. Zbalila kufre, vytiahla kotvu – ktorá, povedzme si

úprimne, nebola spustená bohvieako hlboko – a zmizla za hranicami. Západ jej ponúkol nový, krajší život. Pamätám sa na nich iba hmlisto. Zabúdalo sa pomerne ľahko. Pomohli reči starého otca, toho slávneho korunovaného cynika. Na syna s nevestou nemal pekného slova. Ich slabosťou opovrhoval – a to najmä preto, že mu ostal na krku nový príves.

Ja.

Valter Vinter.

Všetci, na ktorých záležalo, sú stratení. Roztrúsili sa po svete alebo sú preč nenávratne. Niektorým som nestihol povedať všetko, čo som chcel, iným som zas chrstol do tváre veci navyše. Naučil som sa pritom jednu vec – asi jedinú užitočnú. Všetko dôležité je definitívne. Na nič som nedostal druhý pokus. Je iba ten jeden, a preto si treba veľmi dobre premyslieť, či do tej kaluže na chodníku skočím a užijem si jeden krátky moment ukojenia. Samozrejme, môže to byť dobré, ibaže za to zaplatím mokkými ponožkami. No a tie zostanú mokré omnoho dlhšie. Viete, aké dokážu byť vlhké ponožky časom deprimujúce? Lebo ja áno.

* * *

Zobudenie zapadalo do konceptu. Ako pri väčšine iných vecí, došlo k nemu vyslovene proti mojej vôli. Musel som vyletieť z postele, pretože mi prišlo zle. Kráľovsky zle! Takto voľajako si predstavujem posledný súd, na ktorom vás advokát hodí cez palubu. Na záchode som strávil večnosť. Moje zavýjanie sa odrážalo od keramickej misy a ja som prosil, aby sa to už konečne skončilo. Sedel som na chladnej zemi, opieral sa o stenu a premáhal ma spánok. Môj ctený žalúdok ma na pokoji nenechal.

V hlave mi premávali vlaky a pochodovala mi tam celá črieda slovnov. *Už nikdy nebudem piť*, sľuboval som a vedel, že to nedodržím.

Zariskoval som a pripravil som si miešané vajíčka. Tri. Pri ich nádhernej, aj keď trochu provokatívnej vôni som sa snažil rozpa-mätať na včerajšok. Márne. Všetko pripomínalo sen, ktorý je v čase snívania taký živý a jasný, no desať minút po zobudení sú to črepy rozbitého pohára, ktoré už do seba nikdy nezapadnú.

Jediná stopa bola prázdna fľaša, ktorú som určite vyprázdnil ja. Stále som mal na jazyku dubovú pachuť, ktorá sa mi ani po ran-nom zážitku nesprotivila. Bol som do nej akýmsi poddajným spô-sobom zamilovaný až po uši; ako do ženy, o ktorej dobre viete, že vám vôbec, ale vôbec neprospeje, no aj tak vedľa nej chcete každý večer zaspávať. Pozrel som sa na ňu a mal som chuť na ďal-ší pohárik.

Vedľa nej ležal malý umelohmotný valec. Veľkosťou pripomínal obal na film do fotoaparátu, ale rozhodne ním nebol. Chýbalo mu veko aj obsah. Po jeho obvode sa tiahol nalepený kus papiera, na ktorom bolo perom napísané moje meno. Prvé aj druhé. Prečítal som ho nahlas, päťkrát, desaťkrát, tridsaťkrát, až kým prestávalo dávať zmysel. Modrým perom bolo ďalej písané:

Ciaprohexin 3x7

Lieky na pečeň? Na tlak? Antibiotiká? Antidepressíva? Nemal som žiadnu predstavu, čo je to za sračku. Bol to ďalší črep rozbité-ho pohára, ktorý zo žiadnej strany nikam nezapadal. Prečítal som si ešte raz svoje meno. VALTER VINTER. Snažil som sa odniekiaľ vyhrabať istotu, že je naozaj *moje*.

* * *

November bol rozseknutý na presnú polovicu a to znamenalo je-diné: mal som narodeniny. Takmer by som zabudol, keby som si nelistoval v kalendári, aby som si zbilancoval, koľko meškám s ná-jomným. Nemal som v dátumoch prehľad. Moje dni vyzerali väčši-

nou rovnako; pondelok ako piatok, piatok ako sobota. Ťažko som ich niečím rozlíšil. Iba nedeľu by som spoznal okamžite, pretože

V NEDEĽU MÁ GRIŠA ZATVORENÉ!

Pripomínal mi to lístok na chladničke. Niekoľkokrát som sa k nemu prešiel celkom zbytočne. Malý obchod na nábreží, skromná večierka, moje obľúbené útočisko. Pribratý dobrák Grigor Lazarov tam mal svoj flek už roky rokúce. Po vojne sem aj s manželkou prebehol z Loveču. Myslel si, že u nás bude rásť tráva rýchlejšie. „Myslel som ja takto, zaštoto vy boli poblížo osvoboditeľom,“ vyprával tou svojou hatlaninou, kým sa naučil trochu lepšie po našom. Keď pochopil, že mu predikcia nevyšla, bolo už neskoro – mal tu život. Na predmestí nevelkého mesta, tisícsto kilometrov od domova, rozbehol nenápadnú predajňu, ktorú si ľudia rýchlo obľúbili. Už sa neoplatilo vracat’.

Zostal.

Keď som tam kráčal, cítil som onen vytúžený pokoj, ktorý som chcel prežívať stále. To však nešlo, nemohol som k nemu chodiť desaťkrát denne. Čakal ma tam môj verný džin, dôkladne zatvorený vo fľaši s príchutou sladu a obilia.

Na dverách bol ten otrasný zvonček, ktorý oznamoval príchod klientov. *Dililing-dililing*. Bol iritujúci ako detský amatérsky spevokol. Keď ľudia cirkulovali hore-dole, zvonil ako zmyslov zbavený. *Dililing-dililing*. Nič nebolo horšie, ako keď si to človek v už otvorených dverách pri odchode rozmyslel, zatvoril, znovu si to rozmyslel a potom obchod predsa opustil. *Dililing-dililing. Dililing-dililing. Dililing-dililing*. Vtedy som mal chuť ten zvonec strhnúť a rozdupať. Bola to legitímna alergia.

„Achooj, Valty. Čo nové od pera? Ide to?“ opýtal sa Griša. Vyzeral unavene. Sedel tam od pol šiestej ráno. Bol to problém člo-

veka, ktorý veľmi neveril na úžitok zamestnancov. Jeho motto znelo: *Čo si neurobíš sám, na to rovno zabudni.*

„Musí to ísť. Ty ako?“

„Veď to spoznávaš aj sám,“ odpovedal tým svojim krkolomným mixom. „Choroba pomalého umierania na starotu.“

„Na starobu,“ opravil som ho. Griša robil chyby skoro v každej vete, no v priebehu rozhovoru som ho opravil vždy iba raz – taká naša nepísaná a vlastne ani nikdy nedohodnutá zásada. „Ako ide biznis?“

„Biznis? Vieš čo?! Niekde v prostriedku krivky,“ naznačil prstom sínusoidu.

„Pred výstupom na vrchol? Alebo pred pádom na dno?“

Nahlas sa rozosmial. „Tak toto mi neprináleží rozoznať. Ekonomické cykly sú ešte menej vyspytateľné ako cykly ženskej ná-
tury. Možno bude tak, a možno inak. Buď jeden gombík na košeli zapnem, alebo vypnem. Jednoducho.“

Grišovo zbožie bol podnik jediného človeka. Bulhar žil priamo v ňom; v priestore, ktorý sa nachádzal niekde vzadu, kde by mal byť sklad. Vždy som si Grišu predstavoval, ako sa ráno prebúdzal medzi kartónmi tovaru. Stačilo prejsť cez dvere a bol v práci. Stačilo sa vrátiť tým istým smerom a bol v obývačke. Dokonca to ani neboli dvere, ale iba tie visiace bambusové hovadiny, ktoré majú niektorí ľudia v obľube.

„Inak,“ povedal som. „Dnes mám narodeniny.“

„Ale to nie možné.“

„Prečo by nebolo?“

„Aj matka mojej ženy má dnes narodeniny.“

„Že ju pozdravujem.“

„Nie, božechráň! S tou ja nerozprávam. V každom prípade bla-
choželám tebe, Valty.“ Kým mi podával jednu ruku, tá druhá zmizla pod pultom. Jeho veľké telo sa s hlbokým predklonom natrápilo.

Vytiahol načatú fľašu mojej obľúbenej značky a dva poháriky. „No a koľko ty dožil, povedz.“

„Plus mínus štyridsať.“

„Áááá,“ ponalieval, „povojnové chlapča.“

Prikývol som.

„A teda plus?“ Zarovnal hladiny. „Či mínus?“

„Záleží na tom, Griša?“

„Vôbec. Čo pre jedného veľa, pre iného málo. Záleží na tom len, koľko zместíme spomienok do rokov. Iba na tom.“

„Múdro hovoríš,“ zdvihol som pohár s whisky.

„To vždy ja.“

Napili sme sa. Potom Griša nalial doplna ešte raz. Bol sám sebe šéf a pitie na pracovisku si toleroval. Možno preto, že nebol taká násoska ako ja. Ak to človek s hriechmi nepreháňa, je v podstate svätec. Tak znela teória tohto vyhláseného bulharského filozofa. Griša ma poznal a vedel, že ďalšia otázka bude tak trochu zbytočná.

Ale aj tak ju položil.

„Dáš ešte?“

„Určite.“

Mal som nutkanie priznať mu, že je jediný, s kým sa na svoje narodeniny tento rok napijem a pohovárom, no v hlave mi tá veta znela strašne ufnukane. Nechal som ju zaniknúť v chuti whisky. Griša bol fajn chlap, ponúkol mi jednu zo svojich lepších fliaš za zvýhodnenú cenu. Nebolo to tak dávno, čo som nemusel sledovať cenovky. Dnes mi aj táto narodeninová zľava prišla vhod. Nerobil som drahoty a ponuku som prijal. Urobilo mu radosť, že mi môže urobiť radosť.

„Chádam sa uvidíme čoskoro. Opatruj sebe, Valty.“

„Ty takisto.“

Dililing-dililing.

Návšteva u Grišu Lazarova dopadla dobre; dobre som sa načal a doma som sa potom dorazil. Horšie to bude pri návšteve správcu. S hentým frustrovaným komunistom ma žiadne úľavy nečakajú.

* * *

Ako čas bežal a ďalšia kniha bola v nedohľadne, listov mi chodilo čoraz menej. Po roku schránka zívava väčšinu mesiaca prázdnotou. Klebetu, že čitateľov poctivo ignorujem a so stopercentnou zárukou nikomu z nich neodpíšem, si medzi sebou rozniesli ako španielsku chrípku. Aj to, že nepracujem na pokračovaní. Strana bola sklamaná – do mojej knihy chceli zakomponovať propagandistické vložky. Cez Wolkera mi odkázali, že na ďalšie výhody môžem zabudnúť.

„Seriem na nich! Aj tak to už majú spočítané,“ odkázal som naspäť.

Myslím, že sa to k nim nedostalo.

Už iba zarytí fanúšikovia verili, že moja ďalšia knižka spadne z neba. Bez ohlásenia. Nieкто rozšíril fámu, že na nej pracujem v tajnosti. Tipoval som to na svojho pažravého manažéra, ktorému zachutilo z koláča.

Stačilo málo – takáto iskrička – a už sa o tom všade hovorilo aj písalo. Ozvala sa mi Judita Muková-Klempmanová. Legenda osobne. Tá, ktorá autorom proaktívne nikdy nevyvolávala. Chcela exkluzivitu. Hovorila o tom, ako si navzájom pomôžeme. Nemal som pre ňu žiadnu rozpísanú kapitolu, žiadnu scénu – ba čo viac, nedriemal vo mne ani nápad, z ktorého mohlo čokoľvek vzniknúť.

Aj naďalej som si užíval tú jediná lastovičku, ktorá mi urobila zo života leto. Uspokojenie som videl v hýrení, kým môj papierový príbeh bledol ako staré, zošúchané fotky. Na písací stroj v pivnici sadal prach a na mňa sa zabudlo.

Ako na ponožku padnutú za posteľ.

Novú adresu som nechal utajiť. Stálo to koruny, s ktorými som bol už trochu na krátko, no splnilo to účel. Tu na Čapkovej ma už neotravoval nikto. Nikto, až na jednu jedinú výnimku. Včera som zo schránky vybral podivný list. Netuším, ako ma tu odosielateľ našiel, lebo túto adresu pozná iba môj manažér, lepšie povedané, bývalý manažér – starý pes Vincent Wolker. Zrejme v tom mal prsty opäť on. Dal si niekde tých svojich štandardných šesť pív, nejakých walkerov a vytáral aj to, čo nevedel. Ešte si to s ním vybavím, i keď po stretnutí s ním vôbec netúžim.

Chopil som sa listu.

Ale ešte predtým som si nalial.

Prvý pohár upokojil.

Po toľkej dobe bez ohlasov som v zvedavosti cítil zvláštnu energiu. Dovtedy neznámy pocit. Obálku som otvoril nožom na to určeným; tenkým a dlhým. Bol to môj rituál. Skepticky som očakával zdĺhavý list, ktorý ma po prvých vetách znudí natoľko, že sa vrátim k narodeninovej fľaši.

Viac som sa už mylíť nemohol. Nešlo tu o žiadneho nadšeného fanúšika. Neďakoval, neželal zdravie, nerozplýval sa nad majstrovstvom remesla – vlastne o mojom *Detektívovi* nenapísal absolútne nič. Nepozdravil ani sa poriadne nepodpísal, no už na prvý pohľad upútal svojím úhladným rukopisom.

Napíš niečo alebo zmizni z tohto sveta.

W

Bol to odkaz priamočiary a zároveň akýsi urgentný. Borec to zo seba potreboval dostať. Ako rannú potrebu po poriadnom čiernom esprese. Keby som mal autora poruke, povedal by som mu, aby sa hodil do kľudu; aby to neprežíval. Správa bola osobná a útočná,

no moja prvá myšlienka bola napriek tomu hodnotiaca. Analyzoval som výber slov a automaticky ocenil ich údernosť. Sám som sa snažil písať podobne. S jasným ťahom na bránu. Radšej som budoval atmosféru medzi riadkami než priamo v nich. Autorovi tohto listu sa podarilo presne to, čo prinieslo popularitu mojej knihy. Naštartoval v čitateľovi predstavivosť a túžbu – tú magickú potrebu dozvedieť sa viac.

Dolial som si.

Druhý pohár príjemne zahrial.

Hemingway svoje diela písal postojacky, aby písal stručne. Potom si sadol a zbytočné slová povyhádzoval. Na túto zaujímavosť som narazil ako dieťa, keď sa mi prvýkrát dostal do rúk Ernestov *Starec* – kniha dokonalá ako Vivaldiho *Obdobia*.

Človek, ktorý písal tento odkaz, mal rovnakú filozofiu. Najskôr získal moju zvedavosť, potom pozornosť. Možno sa mi chcel podobáť. Žiadne slovo nebolo navyše, každé bolo nevyhnutné. Zísal som na ten kus papiera skoro hodinu. Pitval som správu v myšlienkach a hladil písmená prstom.

Napíš niečo..

Výzva, ktorá mi v hlave znela ako ozvena už dávno pred týmto anonymom. Koľkokrát som zaspával a rovnakú vetu hovoril samému sebe. Napísať *niečo* nie je problém. Ja ale nechcem napísať *niečo*, chcem zdolať latku – samého seba. Nemôžem mlátiť po písmenách bezcieľne, potrebujem ambíciu, ktorá stojí za prenasledovanie. Uvedomil som si, že presne toto ma v posledných rokoch zadusilo. Predstava, že upadnem do priemernosti, bola desivejšia než tá, že upadnem do zabudnutia. Bol som pripravený zhnúť v svojej búde s ilúziou, že som premrhaný talent. No nebol som pripravený na odhalenie, že som obyčajný. Odhalenie, ktoré

mohlo prísť s ďalšou knihou. Preto som už žiadny papier na valec písacieho stroja nenamotal. Napokon aj Ernesta zabil strach, že už nenapíše nič dobré.

Tretí pohár rozprúdil krv.

... alebo zmizni z tohto sveta.

Druhej časti vety nechýbala logická nadväznosť. Písanie je to jediné, čo som kedy vedel. Tento svet ničím iným obohatiť nedokážem. Ak som na svoj jediný talent definitívne rezignoval, som zbytočný a možno mi je súdené dopadnúť rovnako, ako skončil starý dobrý Hemingway. Nezabila ho malária, dyzentéria, zápal pľúc, rakovina kože, hepatitída, diabetes, vysoký krvný tlak, dve letecké havárie. Hovorilo sa, že iba Hemingway má tú moc zabiť Hemingwaya. A to sa mu podarilo až na trinásty pokus, keď sa zastrelil svojou obľúbenou brokovnicou. Dvanásťkrát predtým zlyhal, urobil niečo nesprávne alebo nemal pevnú vôľu pri definitívnom rozhodnutí. Tomu sa nedá veľmi čudovať. Rozhodnutie, o ktorom viete, že je vaše posledné, musí byť zároveň najťažšie.

Štvrtý pohár otvoril myseľ.

Piaty vypustil démonov.

Občas som premýšľal, ako to urobiť, keby na to prišlo. Ernestov štýl ma nelákal. Rád som si kreslil obrázky obesencov. Lano na krk a jeden skok do neznáma – to by mohla byť vhodná bodka za príbehom. Žiadny neporiadok, žiadne kúsky lebky po celom byte, iba elegantne sa hojdajúci chlap na pomyselnom piedestáli. No nie je to ideálny scenár? Vedieť presne, kedy a ako uzavrieť rozprávanie? Mať to až do konca (alebo *aspoň* na konci) vo vlastných rukách a pod kontrolou?

Dolial som si.

Ďalší pohár – už ani neviem koľký – všetko zakalil.

Čo by bolo ďalej? Urobili by reedíciu? Posmrtné vydanie? Bol by som slávnejší ako za života? Ťažko. Okolitý svet by si moju neexistenciu ani nevšimol. Všimli by si to iba susedia. Aj to až časom. Kto by mal tú smolu, že by ma našiel? Kto by ma zakopal? Kam? Úvahy to boli také nepodstatné, že nechápem, ako sa dostali *sem* na papier. Zrejme preto, že v tejto fáze života nemám editora. Ber to pokojne ako metaforu, drahý čitateľ, nech už si ktokoľvek. Vďaka rozjímaniu o smrti som si uvedomil aspoň jedno: to, aký som zliaty. List som celkom pustil z hlavy. Skrkval som ho, niekam zahodil a vrátil som sa k narodeninovému darčeku. Grišova whisky hrdinsky padla niekedy po polnoci.

A ja spolu s ňou.

* * *

Prebral som sa v kresle na druhý deň na obed. Zobudilo ma jemné, slabé klopanie. Nebol to správca, ten by búchal celou silou a vrieskal pritom moje meno s vulgárnymi ozdobami. Toto klopanie bolo takmer previnilé.

„Kto je to?“ zavolal som z kresla hlbokým hlasom, ktorý poznal alkohol. Akoby som kričal z jaskyne.

„D-dobrý deň, Richard Prokop z magazínu Zápletky. Podľa telefonickej dohody som mal prísť o dvanásť. Prepáčte, som tu o minútku skôr.“

Do psej matere! Celkom som zabudol, že som mal na dnes dohodnuté interview pre literárny časopis. *Ale kedy som to...?! Ako som to...?! A prečo som to...?!* To je fuk, aspoň niekto po mne štekne.

V kúpeľni som prepláchol tú hrôzu, ktorá zo mňa po včerajšku zostala, dal som sa ako-tak dokopy a otvoril som.

Bol to mladý chalan, tak niečo po dvadsiatke, takže do whisky sa mu veľmi ísť nechcelo (na rozdiel odo mňa). Jeho vek ma neura-

zil. Nemal som žiadne vrele novinky, bol som autor na „dlhodobej dovolenke“, tak ku mne poslali mladé ucho. A čo? Páčila sa mi jeho okatá snaha o profesionalitu. Spetroval to drobnou roztržitosťou. S úsmevom som pozoroval, ako hľadá vhodnú polohu pre diktafón. Chlípал som vyrovnávací drink a spomínal na časy, keď som bol zhruba v jeho veku.

„No vybaľ to na mňa, mladý.“

Rozbalil poznámky, odkašlal si a zapol nahrávanie: „Približne koľko strán ste za svoju kariéru napísali?“

„Dobrý úvod,“ pobavil som sa. Postavil som sa a otvoril som naňho dvojkřídlovú skriňu, kde odpočívala celá moja tvorba; poviedky, romány, rozpracované a zatiaľ nedokončené námety, básne, eseje a iné výkřiky do prázdna, ktoré nemali zaradenie. „Presné číslo nepoznám, no je to niekde medzi ôsmimi a deviatimi tisíckami.“

„Páni moji! Čo z toho plánujete vydať?“

„Nič,“ povedal som rezolútne a skriňu som opäť zavrel. „Nie je to pre cudzie oči. Je to moja súkromná komnata.“

„Píšete si poznámky? Máte nejaký zošit, kam si zapisujete zaujímavé...“

„Mať spisovateľský zápisník je tá najlepšia cesta, ako nazhromaždiť a uchovať všetky slabé nápady. Ak idea stojí za to, nepotrebuje si ju zaznamenávať, pretože vás bude otravovať zakaždým, keď si ľahnete do postele. Nedá pokoj. Bude vás svrbieť za očami, až kým jej nepoviete: *dobře teda, venujem ti kus svojho života*.“

„Čo pokladáte za svoj najväčší úspech?“

„Článok od Judity bol veľmi milý. Aj Zlaté brčko, ktoré mám za debut roka. Moji kolegovia z brandže asi povedia, že im na tých tituloch nezáleží, lebo podstatný je spokojný čitateľ. No povedz, prečo to hovoria vždy iba tí, ktorí nič nezískali? Budme k sebe úprimní. Každý ľúbi vyhrávať.“

„Takže ceny? Tie pre vás znamenajú najviac?“ snažil sa konkretizovať.

„Nie,“ zbúral som predošlú výpoveď. „Môj najväčší úspech je posledná bodka.“

„Ktorá?“

„Každá.“

Preglgol, zažmurkal a znovu sa ponoril do poznámok. „Vkladáte do svojich hrdinov niečo zo seba?“

„Určite. A asi to robím aj vtedy, keď si myslím, že to nerobím,“ zasmial som sa. Chlapec ma zdvorilo napodobnil.

„Plánujete niečo napísať aj o sebe?“

„Na autobiografiu je môj život... á, nechcem povedať obyčajný alebo nudný, pretože každý jednotlivec tam vonku má nejaký príbeh – taký, ktorý by sa dal pekne rozkošatiť, keby sa použil zaujímavý naratív, správny uhol pohľadu. Keby sa dal dôraz na správne miesta. Mne v tomto smere nič nevyskakuje ako pilier, okolo ktorého by som to dokázal obkrútiť. Aspoň zatiaľ. Nie je to téma, ktorá by mi po nociach nedala spávať. Nezávada ma tým, že by mi našepkávala...“

„*Napíš niečo!*“ vyletelo z chlapca.

Zatiahol som ručnú brzdu.

„Čo si povedal?“

Možno som bol myšlienkami chvíľu bokom, možno som sa až príliš započúval do vlastného hlasu, no mal som dojem, že chlapec pri poslednej vete zmenil intonáciu. Znel ako tie slová z odkazu.

„N-nič som nehovoril. Pýtal som sa, či niečo napíšete.“

„A potom?“

„Potom už nič. Hovorili ste o... o jednotlivcoch a... a... pilieroch a o uhle pohľadu.“

„Prehraj mi to.“

Mladík chytil diktafón a pretočil rozhovor do bodu, v ktorom som rozjímal o svojej prípadnej autobiografii. Bola to dobrá odpoveď – páčilo sa mi, ako som mu to vyjasnil. Malo to hlavu aj pätu.

... ktorá by mi po nociach nedala spať. Nevádza ma tým, že by mi našepkávala – niečo!

„Tam! Počul si to?“

Prehral to na moju žiadosť ešte raz. A ešte raz. „Nič som nepočul, pán Vinter. Iba vás, ako odpovedáte na moju predošlú otázku.“ Pozrel sa na hodinky, potom do poznámok a dal mi okamih na malé vydýchnutie. „Ak teda dovolíte – pokračoval by som v rozhovore. Po Nežnej revolúcii ste zatiaľ...“

„Myslím, že na dnes by aj stačilo,“ dorazil som pohár a zmäteneho chlapca som vyprevadil.

* * *

Potreboval som sa zrovnať, preladiť na iné myšlienky, a to sa mi najlepšie darí pri písaní krátkych a zbytočných esejí. Čím je téma banálnejšia, tým lepšie.

Vidlička a diletant

Neviem, prečo tak nemám rád doobedia. Je to čas, v ktorom ešte nemôžu existovať výčitky z premrhaného dňa. Je to čas nádeje, veľkých plánov, chutného jedla a kávového závanu. Tú svoju (kávu) si robím škoricovú, vanilkovú alebo s muškátovým orieškom. Sladím javorovým sirupom a miešam vidličkou. Chcel by som vedieť, aký je názor psychológa na ľudí, ktorí miešajú kávu vidličkou, aj keď majú k dispozícii overené nástroje (ako trebárs lyžičky).

Áno, viem, dokonca aj nožík by bol na túto operáciu vhodnejší. Expert by môj ranný rituál hodnotil s podopretou bradou a potom by povedal niečo o tom, že si takéto riešenia vyberám cielene, aby som si rafinovane komplikoval život. Ibaže to by mi nepovedal nič nové – viem to aj sám. Navyše, ja si toľko neučtujem za jedno sedenie! Títo špecialisti sú samí diletanti.

* * *

Niečo ma zobudilo uprostred noci. Pozrel som sa na nočný stolík: hranaté červené číslice na digitálnom budíku ukazovali 4:01. Aj rozospatý som vedel, že som sa nezobudil sám od seba. Prebral ma nejaký zvuk a môj mozog pracoval na plné obrátky, aby mi ho ešte raz prehral z podvedomej pamäti. Podľa nej to mali byť dva jemné údery na drevo. Také jemné, že vôbec nemuseli byť skutočné.

Do minúty som bol úplne bdely, uši nastražené ako líška. V tej chvíli by som začul aj dopad špendlíka. Posadený na posteli som čakal, či sa ten zvuk – klopanie prichádzajúce od mojich vchodových dverí – ešte raz zopakuje. Moje srdce medzitým zrýchlilo. Počúval som tichý byt a dúfal, že v takej podobe ostane.

Bolo 4:08, keď som pochopil, že ak sa nepôjdem k dverám presvedčiť, či za nimi nikto nestojí, tak už dnes nezaspím až do svitania. Bosé, strachom spotené nohy sa mi lepili na podlahu. V celom byte bola tma, k vchodovým dverám som kráčaľ po pamäti. Ak by sa klopanie v tom momente ozvalo znovu, asi by mi explodovala aorta.

Nalepil som oko na guľatý priezor. Volal som ho *periskop*. Na schodisku pred dverami bola rovnaká tma ako v mojom byte. Z jed-

nej tmy som sa díval do druhej a bol som si istý, že nič nevidím. Pritisol som sa tesnejšie, oko zaostrilo –

a vtedy som *to* uvidel.

Ruka mi vystrelila k ústam. Ledva som udržal výkrik. Bol tam ešte jeden odtieň čiernej – videl som veľký tmavý flák, ktorý mal podobu oválnej hlavy položenej na dvoch ramenách. A čím dlhšie som sa naň díval, tým bol zreteľnejší. Chodba mi zrazu pripadala bledšia a jasná. Rozlišoval som hrany schodov, zábradlie aj dvere susedov. Čakal som, kedy sa z tej čiernej machule dvihne ruka a zaklope. Keby sa tak stalo, od priezoru by som odletel ako po zásahu prúdom.

Pretrel som si oči a pozrel sa znovu. Ten flák – hlava aj ramená – tam stále bol. Nehýbal sa. Pokúšal som sa uveriť tomu, že to nie je človek, že je to iba výplod neprebudenej hlavy, ktorý spôsobiť akési čudesné zakrivenie šošovky v tme. Chcel som sa potichu odplaziť do spálne, zabarikádovať izbu a vankúšom si zakryť uši. Nešlo to. Bol som ako prilepený k podlahe a zároveň k dverám.

Šepkal na mňa hlas, ktorému udelila podobu moja predstavivosť.

Otvor.

Viem, že si doma.

Nikdy, pomyslel som si. Nespustil som čiernu škvrtu z očí. Stále som ju sledoval, ale oko sa rýchlo unavilo, musel som si ho pretrieť. Keď som ho vrátil na miesto, flák bol preč. Jedna sekunda nepozornosti – viac tá vec na zmiznutie nepotrebovala. Vyzeral som cez periskop do chodby, hľadal som obrysy, pozostatky, čokoľvek.

Márne.

Pomaly som zacúval do spálne a zabalil sa do periny. Nedo-
kázal som sa presvedčiť, že je po všetkom. Keď som sa naposledy

pozrel na hodiny, bolo 6:47. Zaspal som, keď sa prvé slnečné lúče predrali do ulíc.

* * *

Bol studený novembrový podvečer, keď som dostal ohromnú chuť na panáka, no doma som našiel iba zívajúce hrdlá fliaš. Okrem vrchnáka im chýbal aj obsah. Došiel som k oknu, kde odpočíval môj umeľohmotný karafiát. Vytiahol som ho z vázy a ruku som strčil dnu. Pod dvojitém dnom som mal ukryté železné rezervy. Vylovil som pár posledných pokrčených bankoviek. Prehodil som cez seba zimník, zdvihol golier. Na hlavu som si narazil baretku a omotal som sa šálom.

Dokonalý anonym.

Ulica vyrukovala chladom. Vôňu čerstvej zimy som miloval, pripomínala dobré časy. Môjho *Detektíva* vydali koncom októbra. Krátko nato dobyl vianočný trh. Vždy keď začnú poletovať vločky, vybavujem si najkrajšie obdobie svojho života. Ubehlo už sedem rokov. Za ten čas mi mohol svet ľahnúť k nohám.

Nasadol som do auta a pohladil jeho chladný volant. Moja Alfa, môj Romeo, moje talianske žihadlo. Malo dosť na tachometri – tak ako aj majiteľ –, no stále vyzeralo rovnako frajersky. Špeciálne teraz, keď som ho kvôli predaju nechal umyť a vyleštiť u Borisa Čističa. Zlomí mi to srdce, keď ho zajtra zaveziem kupcovi. Potrebujem však peniaze, a nie vyvážať si zadok na kolesách.

K sedadlu ma priklincovala nostalgia. Ten *Talian* symbolizoval moje úspechy. Bola to jedna z prvých vecí, ktoré som si obstaral z tantiém. Koľko bolo starostí, kým sme ho dotiahli z Benátok cez hranice. Málo nie. Našťastie mal Vinco známosti na úradoch. Vybavil to cez straníkov a podnik zahraničného obchodu. Prispeli sme na kávičku správnym ľuďom, ktorí dostali pár autorských výťažkov ako bonus, a všetci boli spokojní.

V uliciach mesta som sa premával ako princ. Ľudia za mnou otáčali krk, ukazovali prstom a obdivovali moju nespútanosť, talent a popularitu – aspoň tak som si to vždy predstavoval. V skutočnosti si asi hovorili: „To je ten arogantný pako, čo si o sebe myslí, že je nový Conan Doyle, lebo zožral literatúre nohy. Ale keď príde na psa mráz.“ Vinco nebol nadšený, že sa na verejnosti predváždam týmto štýlom. Povedal som mu, že nám iba robím reklamu. „Daj sa do pohody, Vinco, budujem okolo seba kult osobnosti. Chcelo by to článok: *Alfa, čo jazdí v alfe*. To sú veci, ktoré nám pomôžu pri ďalšej knihe,“ chlácholil som ho.

A on mi veril.

Druhá kniha nikdy neprišla – ale to sa už vie.

Kúpa toho auta symbolizovala môj úspech, jeho predaj bude symbolizovať môj pád. Zajtra pôjdem hlboko pod cenu. Skrúcal som sa nepokojne na sedadle, keď som nad tým uvažoval. Dostal by som viac, keby som ho predal skôr. Nešlo to. Uznal by som zlyhanie; fakt, že ležím v kaluži, z ktorej sa neviem postaviť. A to je jedna z najťažších vecí na svete – zrieknuť sa štandardu, na ktorý už existuje ťažký návyk.

Do psej matere!

Ale tak to chodí, keď sa nakopí viac zlých rozhodnutí. Nebyť Vincenta, ktovie, ako by som dopadol. Vybavil mi lacnejší brloh a utíšil exekútorov, ktorí mi už viseli na krčnej tepne ako hladné šelmy. Mohol som skončiť na ulici. Ani sa nepamätám, či som mu aspoň poďakoval. Zaslúžil by si to viac než osočovanie, prečo nepretlačil knihu ďalej na západ. Dúfam, že to vtedy chápal; že zo mňa kričí alkohol a frustrácia. Videl som ho potom ešte? Už keď ma sťahoval, zrejme vedel, že je koniec. Že ma práve odprevadil na smetisko dejín. Radšej otočil svoju pozornosť na bezproblémových – aj keď iba priemerných – autorov. Azda sa mu darí. Lebo o žiadnom jeho novom projekte som odvtedy nepočul.

Kľúče som ponoril do štartéra a otočil. Auto zopárkrát zaštekalo a stíchlo. Pokúsil som sa naštartovať znovu. A zas. Žeby baterka? Až potom som si konečne všimol palivovú ručičku opretú o nulu.

Čo do...?!

Dal by som krk na to, že som včera tankoval doplna. Nervózne som šliapol na plynový pedál a pumpoval. Kam sa podel ten posratý benzín? Vystúpil som z Alfy. S lícom položeným na ľadovom chodníku som skontroloval podvozok.

Nič podozrivé.

Obzrel som si uzáver nádrže. Bol zamastený. Žeby ma dakto obtiahol o palivo a v noci mi ho odčerpal? Na tú poľskú zberbu by sa to podobalo. Tí šmelinári večer udrbú, čo ráno predali. Moment. Tankoval som vôbec? Alebo som sa na to iba chystal? Zrazu mi to až také jednoznačné nepripadalo. Prehmatal som si vrecká a hľadal účtenku. Asi bude doma. Letel som schodmi, bral som ich po troch; moja biedna kondícia mi to na štvrtom podlaží spočítala kyslíkovým dlhom. Ani som sa nevyzliekol a okamžite pátral po dôkaze, že nemám amnéziu. V škatuli, do ktorej odkladám účty, nebolo nič. Iba bločky od Grišu. Záznamy o hektolitroch, ktoré mi pretiekli hrdlom.

A potom sa mi pohľad zastavil na obálke. Bola čistá, snehobiele. V tom zhone som ju najprv prehliadol. Ležala na úplnom kraji pracovného stola; jej hrany kopírovali jeho hrany. Týmto spôsobom bola umiestnená zámerne, aby na seba upozornila. Otvoril som ju. Bol v nej list zložený na polovicu. Po okrajoch mal masťné škvrny a páchol od benzínu.

*Napiš niečo alebo sa obes.
fanúšik
W*

Rovnako úhľadný rukopis. Zatočila sa mi hlava, oprel som sa rukou o kreslo a potom cúval chrbtom k stene, do rohu bytu. Cítil som sa ako terč – ako Kennedy, ktorého má na muške Harvey Oswald. Prebehol som k odpadkovému košu. Vylovil som pokrčené papiere z vrchnej vrstvy a rozbalil som ich. Na jednom z nich bol obesenec. Nakreslil som ho ceruzou pár dní dozadu. Znovu som sa zadíval na list.

... *alebo sa obes.*

Nie, na také náhody neverím. Obzrel som si zámok, hľadal som na dverách stopy po cudzej manipulácii. Vtom som na chodbe započul blížiace sa kroky. Podrážky topánok klopkali na schodoch. Nalepil som oko na periskop a čakal na postavu, ktorá sa postupne vynárala zo schodiska. Trvalo jej to šialene dlho, za tú dobu som si stihol premočiť tričko pod pazuchami. Suseda, stará Maďarka. Bývala rovno nado mnou. Unavene sa posúvala zo schodu na schod, s nákupom v rukách sa knísala ako kyvadlo. Niekoľkokrát som jej vypomohol. Dnes to musí zvládnuť sama.

Myšlienky sa mi krížili jedna cez druhú, zrástli do seba ako zauzlené šnúrky. Kresbu som sa chystal konečne zahodiť, keď som si všimol niečo, čo mi predtým uniklo: obesenec mal dokreslený úsmev. Ja som im výrazy nikdy nedával. A keby aj, určite nenakreslím *veselého* samovraha!

Nieкто sa chce so mnou očividne zahrávať. Ale netuší, s kým má tu česť. Bežal som na roh neďalekej ulice po posilu naliatu v skle. Z neba padalo jemné snehové páperie. Celú cestu ku Grišovi som sa otáčal cez rameno.

* * *

Zobudil som sa do tmy a strhol sa, akoby som ležal v posteli plnej hadov. Opäť som to počul a tentoraz by som na to stavil svoj krivý,

v mladosti dvakrát zlomený malíček. *Klop, klop*. Jemný úder kĺbu prsta o drevený vonkajšok mojich dverí. Toho človeka, čo stál za nimi, som cítil tak, ako vnímate niekoho, kto stojí za vaším chrptom. Prudko a zhlboka som dýchal, perina sa na mne dvíhala a klesala.

Otočil som sa na budík. Ukazoval 4:04. Po špičkách som sa presunul do kuchyne a vzal ten najväčší nôž z dreveného stojana. Bol tam zapichnutý ako Excalibur. V tej tme tak aj vyzeral. Zovrel som rúčku a schoval ho za chrbát.

Obzeral som si cez periskop čierny flak a čakal, kým sa pohne. Nech sa len ukáže, že je to smrteľník, ktorý sa dá ostrou čepeľou rozrezať na polovicu! Nepohol sa ani o chl. Hlavu aj s ramenami držal v rovnakej polohe, v akej som ho videl prvýkrát. Obaja sme vyčkávali na ťah toho druhého.

Zavrel som oči, napočítal do desať, chytil som kľučku a trhol dvermi. Otvorili sa a mne sa odhalila tmavá chodba, z ktorej zívala nahá prázdnota. Čierna škvrna sa stratila. Vyparila sa. Natiahol som ruku cez prah a mávol čepeľou. Prerezal som iba tmú a vzduch v nej. Na celom schodisku vládlo dokonalé ticho. Bol som schopný načúvať jeho ozvene. Úplne ticho je oveľa hlučnejšie, než by sa zdalo.

Stál som vo dverách a snažil sa dôverovať vlastným očiam. Chlad zo schodiska využil šancu a vliezol mi do bytu. Oblízal mi nohy a poštekľil ma po tvári. Bolo to príjemné, no potom som zatúžil po teplej posteli.

Vtedy sa dokonalé ticho skončilo. Niečo zavrčalo ako malé zúrivé zviera. Prišlo to z úplného dna budovy, no ja som to vďaka ozvene schodiska počul zreteľne. Spozornel som a nastražil uši podobne, ako keď počúvam platne na minimálnej hlasitosti. Nebolo to žiadne zviera. Boli to kľúče, ktoré vliezli do zámku. Štrngotali, keď sa jeden zo zväzku snažil odomknúť. Všetko ostatné trvalo veľmi krátko: kroky, prudké dychčanie, na spodnom poschodí sa zavreli akési dvere.

Dokonalé ticho pokračovalo v svojej árii.

Ostal som vo dverách a premýšľal, kto sa mohol o tomto čase vracáť domov. Alebo to nebol návrat? Chlad okolitej žuly ma presvedčil, že je čas vrátiť sa do postele. Tá medzitým takisto vychladla.

Na hodinách svietilo 5:22.

Opäť som zaspal až s príchodom slnka.

* * *

Prebudilo ma hlučné, naliehavé klopanie na dvere. Tentoraz nebolo pochyb, že za dverami niekto naozaj stojí.

„Sekundu,“ zakričal som.

Kým sa mi podarilo dostať k dverám, klopanie nabralo na intenzite. Zháňala ma skutočne netrpezlivá osoba a ja už som presne vedel, o koho ide.

Prudké lúče svetla z dopoludňajšej oblohy ma oslepovali. S prizmúrenými očami som otvoril dvere a rukou zakrýval zívnutie. Stál tam správca Roland Hercog. Mal biele tielko, cez ktoré presvitali bradavky na vystúpených prsných svaloch. Nehovoril nič, iba sa díval. Jeho pohľad prezrádzal dosť.

„Na to auto – ako som vám hovoril – mám už kupca. Dnes si ho berie. Večer prinesiem za november.“

„Október, Vinter! Nemáš ešte vyplateny októóóber.“

„Iste, pravdaže,“ zorientoval som sa v svojich súkromných zmätkoch. „O-oba mesiace vyplatím naraz.“

„Nie!“ zavrčal. „Keď tu chceš zostať, vyplatíš dopredu aj december. Inak tá vlastnými rukami vyjebem na ulicu ako použitú frcku, Vinter. Rozumieme sa? Rozumieme??“ Prstom mi mieril rovno medzi oči.

Prikývol som.

„Prachy, ktoré dlhuješ, za teba musím dlhovať ja. O takúto povesť nestojím! Som tu správca, som *voládo*! A ty budeš rešpekto-